

تعریف حسابداری :

یک سیستم اطلاعاتی می باشد که از طریق شناسایی ، ثبت و طبقه بندی و ترخیص صورتهای مالی به استفاده کنندگان از این اطلاعات تشکیل می شود .

استفاده کنندگان از اطلاعات حسابداری به دو دسته تقسیم می شوند :

۱- **درون سازمانی** : شامل مدیران اجرایی می باشند که این اطلاعات را برای برنامه ریزی کنترل و پیشرفت عملیات مورد استفاده قرار می دهند .

۲- **برون سازمانی** : شامل طیف گسترده ای می باشند از جمله سهامداران ، سرمایه گذاران بالقوه ، طلبکاران ، اتحادیه های کارگری و مراجع مالی و اقتصادی دولتی را می توان نام برد .

مفاهیم حسابداری :

الف) مفروضات : منشاء و اساس اصول حسابداری و مبنای تهیه و تنظیم صورتهای مالی مؤسسات تجاری را تشکیل می دهد .

۱: **تداوم فعالیت** : مبالغی که از مشتریان دریافت می شود به حساب درآمد و مخارج انجام شده ، به حساب هزینه ثبت می شود تا در هر لحظه حسابدار از سودآور بودن یا زیان آور بودن آن فعالیت مطلع شود .

۲: **واحد** : تداوم فعالیت مؤسسات به قسمتهای مساوی کوچکتر تقسیم می شود که **دوره مالی** نامیده می شود تمام ثبت های دوره باید بر اساس وجه نقد منعکس شود (ثبت نمودن امور مالی به منظور مشخص شدن درآمدها و هزینه ها است) .

نکته ۱ : معمولاً دوره های مالی از اوایل فروردین تا اواخر اسفند است .

نکته ۲ : تا موقعی که سود یا زیان یک دوره مشخص نگردد دوره بعد در دفاتر افتتاح نمی گردد .

ب) اصول حسابداری : تمام استانداردهای حسابداری توسط سازمان حسابرسی در ایران تعیین و ابلاغ می گردد و حسابداران باید طبق این اصول به صورت کامل و مناسب فعالیتهای خود را ثبت نمایند .

۱- **بهای تمام شده تاریخی** : تمام فعالیتهای شرکت باید به صورت کامل به بهاء تمام شده در تاریخ وقوع ثبت شود .

۲- **تحقق درآمدها** : مبالغی که بابت ارائه خدمات و یا فروش کالا از مشتریان دریافت می شود به عنوان درآمد در دفاتر ثبت می گردد .

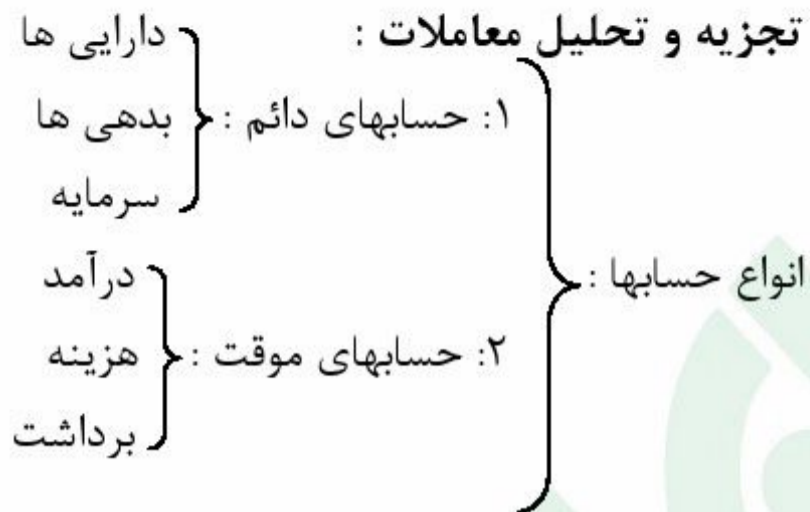
خدماتی : هتل ها ، بیمارستانها و ...

فعالیتها : } بازرگانی : شرکتهای تجاری

} تولیدی : کارخانجات

۳- **تطابق هزینه با درآمدها** : در صورت مقابله قرار دادن این دو عنوان با یکدیگر سود و زیان حاصل از فعالیت یک دوره مشخص می شود .

تجزیه و تحلیل معاملات :

تعریف حسابهای دائم : حسابهایی هستند که مرتباً در طول دوره تکرار می شوند :

(الف) دارایی ها : منابع اقتصادی هستند که منافع آینده را در برمی گیرند :

- دارایی جاری : (۱- نقد و بانک ، ۲- صندوق ، ۳- تنخواه گردان ، ۴- پیش پرداختها ، ۵- ملزومات ، ۶- سپرده ها ، ۷- موجودی کالا)
- دارایی ثابت : (زمین ، ساختمان ، تجهیزات ، اثاث و وسایط نقلیه و ...)
- دارایی نامشهود : (علائم تجاری کالا (برند) ، سرقفلی نرم افزار ها ، امتیازات : آب ، برق ، گاز ، تلفن موبایل و حق اختراع و ...)

(۱) دارایی های جاری : دارایی هایی هستند که نقد هستند و یا نقد کردن آنها آسان می باشد مانند موارد ذیل :

۱-۱: نقد و بانک : حسابهایی که به صورت جاری و یا پس انداز در بانک افتتاح و مبالغ ریالی و یا اسناد در آنجا نگهداری می شود .

۲-۱: صندوق : مبالغی که به صورت ریالی در داخل شرکت نگهداری می شود .

۳-۱: تنخواه گردان : شخصی است زیر مجموعه حسابداری که مبالغی در اختیار او قرار داده می شود تا مخارج شرکت را پرداخت کند (مسئول خرید یا کارپرداز) .

۴-۱: پیش پرداختها : در بعضی از مواقع شرکت مبالغی را پرداخت می کند ولی هیچگونه خدمات یا کالایی را دریافت ننموده است .

۵-۱: ملزومات : موارد مصرفی می باشند که عمر مفید ندارند مانند : فاکتور ، خودکار و دفترچه و ...

۶-۱: سپرده ها : این دارایی به ۲ قسمت رهنی و ملکی تقسیم می شود .

۷-۱: موجودی کالا کالاهایی که به نیت فروش خریداری و در انبار نگهداری می شوند با عنوان موجودی کالا در سیستم حسابداری منعکس می گردد .

- ۸-۱: حسابها و اسناد دریافتنی :
- نقد :
 - نسبه : (حسابهای دریافتنی = بدهکاران)
 - سندی : چک ، سفته (اسناد دریافتنی)

۲) دارایی های ثابت : دارایی هایی هستند که نقد نیستند و یا نقد کردن آنها آسان نمی باشد مانند : (زمین ، ساختمان ، تجهیزات و اثاث و وسایط نقلیه موتوری)

۳) دارایی های نامشهود : دارایی هایی هستند که وجود دارند اما قابل مشاهده نیستند مانند : (علائم تجاری کالا (برند) ، سرقفلی نرم افزار ، امتیازات آب و برق و گاز و تلفن و موبایل ، حق اختراع ، حق تألیف و حق انشعابات و ...) .

ب) بدهی ها : تعهداتی هستند که ما یا شرکت نسبت به اشخاص و یا مؤسسات داریم و این تعهدات را باید از طریق وجه نقد ، تحویل کالا و یا ارائه خدمات پرداخت نماییم .

بدهی جاری : (حقوق پرداختی (معوقه) ، پیش دریافتها ، حسابهای پرداختی ، اسناد پرداختنی)

بدهی بلند مدت : (وامهای پرداختنی و اسناد پرداختنی بلند مدت)

۱) بدهی های جاری : بدهی است که از تاریخ شروع تا پرداخت بیشتر از یکسال طول نکشد مانند : حقوق پرداختنی (معوقه) ، پیش دریافتها ، حسابهای پرداختنی و اسناد پرداختنی (هر چیزی که پرداختنی باشد جزء بدهی ها منظور می شود) .

۲) بدهی بلند مدت : بدهی است که تاریخ سررسید آنها بیش از یکسال طول باشد مانند : (وامهای پرداختنی و اسناد پرداختنی بلند مدت) .

ج) سرمایه : به آورده های نقدی یا غیرنقدی مالک سرمایه گویند .

نکته : در استانداردهای حسابداری معادله ای وجود دارد که حسابهای دائم را به یکدیگر مرتبط می سازد :

(۰۱) دارایی = بدهی + سرمایه : معادله حسابداری

تعریف حسابهای موقت : حسابهایی هستند که مربوط به یکسال (یک دوره) می باشند و مشخص کننده سود و زیان نیز می باشند :

۱: درآمدها : مبالغی که به صورت ارائه خدمات یا فروش کالا از مشتریان دریافت می گردد.

۲: هزینه ها : گاهی اوقات در شرکتهای تجاری مبالغی پرداخت می شود که از بابت آن هیچگونه دارایی عاید شرکت نمی شود

حسابهای موقت : این موارد مصرفی اند و قابل بازگشت نیستند مانند : اجاره ، تعمیرات ، حقوق و ...

۳: برداشت : مبالغی که در جهت مصرف شخص خود مالک ، برداشت می شود

در این حساب ثبت می گردد . (این برداشتها در پایان سال از آورده های مالک کسر شده تا سرمایه واقعی وی مشخص شود .

تعریف دفتر روزنامه: تمام فعالیت‌های مؤسسه به صورت کامل و مناسب در این دفتر ثبت می‌شود و ترتیب آن بصورت زیر است:

- ۱: شماره سند و تاریخ
- ۲: سمت راست با عنوان بدهکار (به شرکت)
- ۳: مبلغ بدهکار شده (به شرکت)
- ۴: سمت چپ با عنوان بستانکار (از شرکت)
- ۵: مبلغ بستانکار شده (از شرکت)
- ۶: شرح مختصری از رویداد (شماره فاکتور، شماره چک، شماره فیش واریزی و ...)

شماره سند	تاریخ	شرح	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱	۱۳.../۱/۱	راست (بدهکار) چپ (بستانکار)		

تعریف دفتر کُل: تمام عناوین دفتر روزنامه به صورت مجزا و مستقل از یکدیگر طبقه بندی می‌گردد که به آن حساب T می‌گویند.

تعریف حساب T: جهت راحتی کار خود برای طبقه بندی حسابها از یک خط افقی و یک خط عمودی استفاده می‌شود که عنوان حساب بالای خط افقی نوشته می‌شود که اصطلاحاً در این دفتر نیز به سمت راست (بدهکار) و به سمت چپ (بستانکار) می‌گویند.

عنوان (صندوق یکماه)		افزایش
بدهکار (بد)	بستانکار (بس)	
۶۰,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	کاهش ۶۰,۰۰۰ - ۴۵,۰۰۰ = ۱۵,۰۰۰
۱۵,۰۰۰		

نکته: در حساب T همیشه هنگام تفریق کردن حاصل تفریق زیر عدد بزرگتر قرار می‌گیرد یعنی چه بدهکار چه بستانکار باشد حاصل تفریق سمت عدد بزرگتر قرار دارد اگر افزایش با بدهکار باشد افزایش بدهی و زیان و اگر افزایش با بستانکار باشد افزایش بستانکاری و سود می‌باشد.

تعریف دفتر معین: این دفتر عناوین دفتر کل را به ریزتر تبدیل می‌نماید.

تعریف دفتر تفضیلی : این دفتر عناوین دفتر معین را به یک طبقه ریزتر تبدیل می نماید .

دفتر کل	← دفتر معین	← دفتر تفضیلی
مبلغ بانک	بانک صادرات ۱۷,۰۰۰,۰۰۰	بانک صادرات شعبه احمدآباد
۴۰,۰۰۰,۰۰۰	بانک سپه ۱۳,۰۰۰,۰۰۰	بانک سپه شعبه تقی آباد
	بانک ملی ۱۰,۰۰۰,۰۰۰	

افزایش یا کاهش حسابها در دفاتر :

الف) حسابهای دائم : تمام افزایش یا کاهش حسابها از معادله حسابداری تبعیت می کند که به صورت زیر می باشد :

افزایش → راست ← بدهکار	} دارایی ها :	افزایش → چپ ← بستانکار
کاهش → چپ ← بستانکار		کاهش → راست ← بدهکار

بدهی ها و سرمایه :

نکته : در دارایی ها افزایش میزان حساب بدهکار است در بدهی ها و سرمایه افزایش میزان حساب بستانکار است .

ب) حسابهای موقت : این حسابها در حسابهای دائمی ادغام می شوند پس باید طوری در معادله قرار گیرند که بعد از محاسبه تبدیل به حسابهای دائم شوند .

ماهیت حساب	
بستانکار	بدهکار
بدهی ها	دارایی
درآمد	هزینه ها
سرمایه	برداشت

افزایش → چپ	} درآمد :
کاهش → راست	
افزایش → راست	} هزینه :
کاهش → چپ	
افزایش → راست	} برداشت :
کاهش → چپ	

نکته مهم : ماهیت حسابها آن سمتی است که

حساب افزایش پیدا می کند به طور مثال :

ماهیت حساب دارایی ها بدهکار است

بدهی ها و دارایی ها بلعکس یکدیگرند
هزینه ها از درآمد کسر می شود
برداشت از سرمایه کسر می شود

نکته ۱: در یک ستون می توان چند بدهکار یا چند بستانکار داشته باشیم ولی مبالغ دو سمت باید یکسان باشد .

نکته ۲: ارسال صورت حساب همان خدمات به صورت نسبه میباشد .

نکته ۳: مبلغ یا چک اگر از صندوق کم شد صندوق بستانکار شده صندوق در سمت چپ و اگر مبلغ یا چک به صندوق اضافه شد و موجودی صندوق افزایش پیدا کرد صندوق سمت راست و بدهکار می شود.

نکته ۴: در تراز آزمایشی همیشه جمع مانده های مبالغ در دو طرف بدهکار و بستانکار باید مساوی باشد.

بعد از تکمیل دفتر کل باید از متوازن بودن حسابها مطمئن شویم به همین منظور از تراز آزمایشی استفاده می نماییم.

ثبت ، وصول ، برگشت چک :

الف) اسناد دریافتی یا چک شخصی :

ثبت دریافت چک :

مثال : چکی به مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت ارائه خدمات دریافت شد .

شماره	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	۱۳۸۹/۱/۱	اسناد دریافتی	۱,۰۰۰,۰۰۰	
		درآمد		۱,۰۰۰,۰۰۰

ثبت وصول چک اشخاص و واریز آن به بانک مؤسسه :

شماره	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	۱۳۸۹/۱/۱	نقد و بانک	۱,۰۰۰,۰۰۰	
		اسناد دریافتی		۱,۰۰۰,۰۰۰

ثبت برگشت چک اشخاص : (در این حالت اسناد تبدیل به حساب می شود)

شماره	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	۱۳۸۹/۱/۱	حساب دریافتی	۱,۰۰۰,۰۰۰	
		اسناد دریافتی		۱,۰۰۰,۰۰۰

نکته : در اصطلاح حسابداری چک چه وصول شود چه برگشت بخورد اسناد دریافتی همیشه در قسمت چپ (بستانکار) خواهد بود .

اسناد دریافتی یا چک شرکت :

ثبت پرداخت چک :

مثال : چکی به مبلغ ۲,۵۰۰,۰۰۰ بابت تعمیرات پرداخت شد .

شماره	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۲	۱۳۸۹/۱/۱	تعمیرات	۲,۵۰۰,۰۰۰	
		اسناد دریافتی		۲,۵۰۰,۰۰۰

ثبت و پاس چک شرکت :

شماره	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۲	۱۳۸۹/۱/۱	اسناد پرداختی	۲,۵۰۰,۰۰۰	
		نقد و بانک		۲,۵۰۰,۰۰۰

ثبت و برگشت چک شرکت : (در این حالت نیز اسناد تبدیل به حساب می شوند)

شماره	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۲	۱۳۸۹/۱/۱	اسناد پرداختی	۲,۵۰۰,۰۰۰	
		حساب پرداختی		۲,۵۰۰,۰۰۰

سیستم بازرگانی (ادواری)

تعاریف خرید :

- ۱- خرید کالا : حسابداری است که در طول دوره مالی اعم از نقد ، نسیه و یا سندی در ثبت روزنامه بدهکار می گردد .
- ۲- برگشت از خرید : کالایی که دارای عیب و نقص می باشد توسط خریداران برگشت داده می شود که مبلغ آن در این حساب بستانکار شده تا پایان سال از مانده خرید کسر و خرید واقعی مشخص شود .

مثال : تعداد ۴۰ عدد کالا هر کدام به مبلغ ۳۰,۰۰۰ ریال به صورت نسیه خریداری شد بعد از بازبینی ۶ عدد از کالاها به علت عیب و نقص دار بودن برگشت داده شده است .
مطلوبست ثبت رویداد فوق در دفتر خریدار و فروشنده :

$$40 \times 30,000 = 1,200,000$$

<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">بدهکاران (حساب دریافتی)</td> <td style="text-align: left;">خرید ۱,۲۰۰,۰۰۰</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">۱,۲۰۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">بستانکاران (حساب پرداختی)</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">فروش ۱,۲۰۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">۱,۲۰۰,۰۰۰</td> </tr> </table>	بدهکاران (حساب دریافتی)	خرید ۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	بستانکاران (حساب پرداختی)	فروش ۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰		<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">بدهکاران (حساب دریافتی)</td> <td style="text-align: left;">خرید ۱,۲۰۰,۰۰۰</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">۱,۲۰۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">بستانکاران (حساب پرداختی)</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">فروش ۱,۲۰۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">۱,۲۰۰,۰۰۰</td> </tr> </table>	بدهکاران (حساب دریافتی)	خرید ۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	بستانکاران (حساب پرداختی)	فروش ۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰
بدهکاران (حساب دریافتی)	خرید ۱,۲۰۰,۰۰۰													
۱,۲۰۰,۰۰۰	بستانکاران (حساب پرداختی)													
فروش ۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰													
بدهکاران (حساب دریافتی)	خرید ۱,۲۰۰,۰۰۰													
۱,۲۰۰,۰۰۰	بستانکاران (حساب پرداختی)													
فروش ۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰													

$$6 \times 30,000 = 180,000$$

<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">برگشت از حساب ۱۸۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">بستانکاران ۱۸۰,۰۰۰</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">بدهکاران</td> <td style="text-align: left;">برگشت از خرید ۱۸۰,۰۰۰</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">۱۸۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">۱۸۰,۰۰۰</td> </tr> </table>	برگشت از حساب ۱۸۰,۰۰۰	بستانکاران ۱۸۰,۰۰۰	بدهکاران	برگشت از خرید ۱۸۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰		<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">برگشت از حساب ۱۸۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">بستانکاران ۱۸۰,۰۰۰</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">بدهکاران</td> <td style="text-align: left;">برگشت از خرید ۱۸۰,۰۰۰</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">۱۸۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">۱۸۰,۰۰۰</td> </tr> </table>	برگشت از حساب ۱۸۰,۰۰۰	بستانکاران ۱۸۰,۰۰۰	بدهکاران	برگشت از خرید ۱۸۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰
برگشت از حساب ۱۸۰,۰۰۰	بستانکاران ۱۸۰,۰۰۰													
بدهکاران	برگشت از خرید ۱۸۰,۰۰۰													
۱۸۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰													
برگشت از حساب ۱۸۰,۰۰۰	بستانکاران ۱۸۰,۰۰۰													
بدهکاران	برگشت از خرید ۱۸۰,۰۰۰													
۱۸۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰													

بدهکاران	
۱۸۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰
	۱,۰۲۰,۰۰۰

بستانکاران	
۱,۲۰۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰
۱,۰۲۰,۰۰۰	

۳- تخفیفات خرید :

الف) تجاری : این تخفیفات در دفاتر ثبت نمی شود و فقط مالک محاسبه در فاکتور را دارد به خاطر اینکه حسابداری به بهای تمام شده است .

مثال : مبلغ ۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال کالا بعد از ۳ درصد تخفیف تجاری نقداً از صندوق خریداری شد .

$$8,000,000 - 3\% = 7,760,000$$

<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">صندوق ۷,۷۶۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">خرید ۷,۷۶۰,۰۰۰</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">فروش</td> <td style="text-align: left;">بستانکاران (حساب پرداختی)</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">۷,۷۶۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">۷,۷۶۰,۰۰۰</td> </tr> </table>	صندوق ۷,۷۶۰,۰۰۰	خرید ۷,۷۶۰,۰۰۰	فروش	بستانکاران (حساب پرداختی)	۷,۷۶۰,۰۰۰	۷,۷۶۰,۰۰۰		<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">صندوق ۷,۷۶۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">خرید ۷,۷۶۰,۰۰۰</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">فروش</td> <td style="text-align: left;">بستانکاران (حساب پرداختی)</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">۷,۷۶۰,۰۰۰</td> <td style="text-align: left;">۷,۷۶۰,۰۰۰</td> </tr> </table>	صندوق ۷,۷۶۰,۰۰۰	خرید ۷,۷۶۰,۰۰۰	فروش	بستانکاران (حساب پرداختی)	۷,۷۶۰,۰۰۰	۷,۷۶۰,۰۰۰
صندوق ۷,۷۶۰,۰۰۰	خرید ۷,۷۶۰,۰۰۰													
فروش	بستانکاران (حساب پرداختی)													
۷,۷۶۰,۰۰۰	۷,۷۶۰,۰۰۰													
صندوق ۷,۷۶۰,۰۰۰	خرید ۷,۷۶۰,۰۰۰													
فروش	بستانکاران (حساب پرداختی)													
۷,۷۶۰,۰۰۰	۷,۷۶۰,۰۰۰													

ب) تخفیف بابت عیب و نقص داشتن کالا : گاهی اوقات خریدار بعد از انجام معامله متوجه عیب و

نقص در کالا می شود و به جای برگشت کالاها با فروشنده توافق می کند که تخفیفی به مناسبت

کالاهای نقص دار اعمال شود این تخفیفات در دفاتر تخفیفات به حساب برگشت از خرید و

تخفیفات بستانکار و در دفاتر فروشنده به حساب برگشت از فروش و تخفیفات بدهکار ثبت

می گردد .

مثال : تعداد ۴۰ عدد کالا هر کدام به مبلغ ۲۰,۰۰۰ ریال به صورت نسیه خریداری شد بعد از بازبینی خریدار متوجه شد ۴ عدد از کالاها دارای عیب و نقص می باشند ولی به جای برگشت کالاها با فروشنده توافق کرد ۱۸۰,۰۰۰ ریال تخفیف اعمال شود .

$$40 \times 200,000 = 8,000,000$$

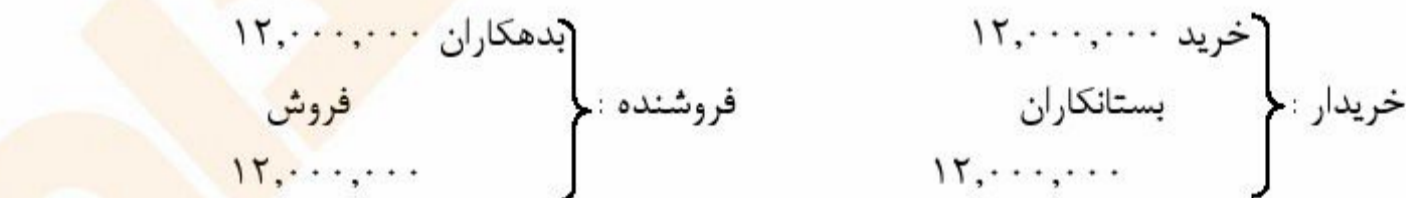

چ) تخفیفات نقدی خرید : خریدارانی که اجناس خود را به صورت نسیه خریداری می کنند اگر بدهی خود را در تاریخ تخفیف تعیین شده به فروشنده پرداخت کنند درصدی به عنوان تخفیفات در موقع تسویه از بدهی آنها کسر می شود که شرح آن به صورت زیر است :

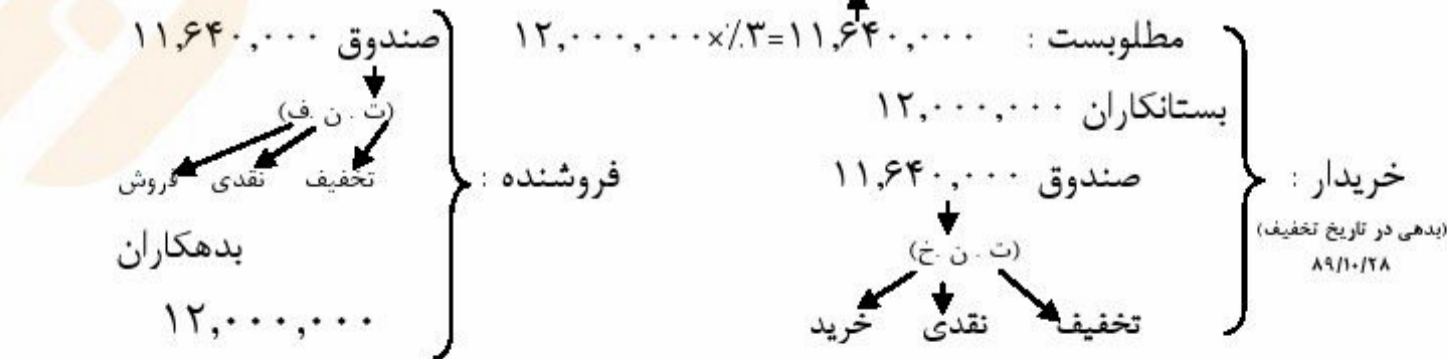

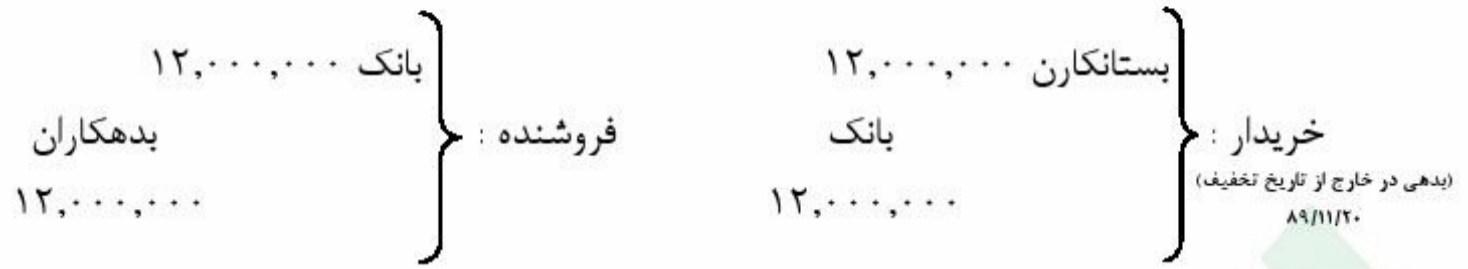
مثال : در تاریخ ۸۹/۱۰/۱۴ مبلغ ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال کالا با شرط (ن/۳-۴۵/۱۵) از شرکت برزمهر خریداری شد .

- ۱- مطلوبست : پرداخت بدهی در تاریخ ۸۹/۱۰/۲۸ از صندوق
- ۲- پرداخت بدهی در تاریخ ۸۹/۱۱/۲۰ از بانک

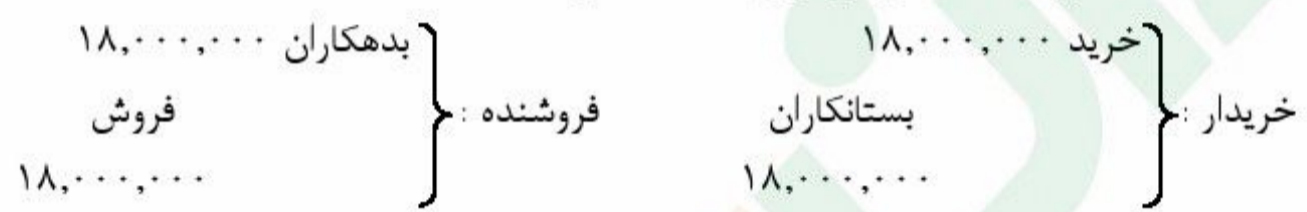
پایه ثبت فاکتور به شماره با شرط (ن/۳-۴۵/۱۵) پایه ثبت فاکتور به شماره با شرط (ن/۳-۴۵/۱۵)
 (مبلغ تخفیف در موعد تخفیف)

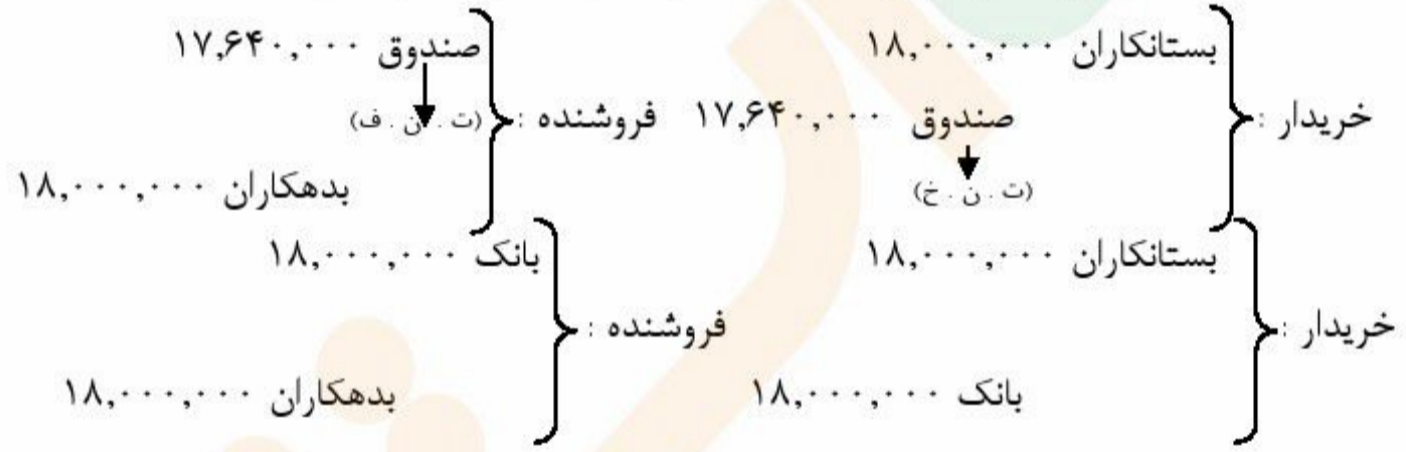

مثال : در تاریخ ۸۹/۵/۴ مبلغ ۱۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال کالا با شرط (ن/۶۰-۲۰/۲) از شرکت نگین خریداری شد .

مطلوبست : ۱- پرداخت بدهی در تاریخ ۸۹/۵/۲۱ از صندوق
 ۲- پرداخت بدهی در تاریخ ۸۹/۶/۲۵ از بانک

(مبلغ تخفیف در موعد تخفیف) $18,000,000 \times 2\% = 360,000$ $18,000,000 - 360,000 = 17,640,000$

تعاریف فروش :

- ۱- فروش کالا : حسابداری است که در طول دوره مالی اعم از نقد ، نسیه و یا سندی در ثبت روزنامه بستانکار می شود .
- ۲- برگشت از خرید : مشتریانی که کالاهای آنها دارای عیبی و نقصی می باشد آنها را به شرکت برگشت داده و مبلغ کالاهای برگشتی در این حساب بدهکار شده تا در پایان سال از فروش کالا کسر و فروش واقعی مشخص شود .
- ۳- تخفیفات نقدی فروش : در بعضی از مواقع خریدارانی که بدهی نسیه دارند مبلغ بدهی خود را در تاریخ تخفیف تعیین شده به شرکت پرداخت می نمایند که این مبلغ در حساب تخفیفات نقدی فروش بدهکار شده تا در پایان سال از مانده فروش کسر شده و فروش واقعی مشخص شود .

۴- هزینه حمل کالای فروخته شده : مبالغی که بابت حمل کالاهای فروخته شده پرداخت می شود این مبلغ در این حساب بدهکار شده تا از مانده فروش در پایان سال کسر شود .

(تخفیف نقدی خرید + برگشت از خرید) هزینه حمل کالای خریداری شده + خرید = خرید طی دوره
 (هزینه حمل کالای فروخته شده + تخفیف نقدی فروش + برگشت از فروش) - فروش = فروش خالص

اصلاحات :

الف) پیش پرداختها :

در این گونه قراردادها کل مبلغ قرارداد به حساب پیش پرداخت ، بدهکار و در موقع اصلاح پیش پرداختها ، کاهش پیدا کرده و هزینه مربوط افزایش پیدا می کند .

مثال : در تاریخ ۸۹/۴/۱ مبلغ ۴۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت بیمه آتش سوزی کارخانه از بانک پرداخت شد .
 مطلوبست : اگر پایان دوره مالی ۸۹/۱۲/۲۹ باشد ثبت اصلاحیه فوق را در دفتر روزنامه و کل منعکس نمایید .

پیش پرداخت بیمه	
بستانکار	بدهکار
۳۱,۵۰۰,۰۰۰	۴۲,۰۰۰,۰۰۰
	۱۰,۵۰۰,۰۰۰ (مانده پیش پرداخت بابت سال بعد)

پیش پرداخت بیمه ۴۲,۰۰۰,۰۰۰
 بانک ۴۲,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۴/۱

هزینه ۳۱,۵۰۰,۰۰۰
 : ۱۲/۲۹ }

پیش پرداخت بیمه ۳۱,۵۰۰,۰۰۰

اصلاحیه قرارداد بیمه :
 ماههای سال پیش پرداخت بیمه : $42,000,000 \div 12 = 3,500,000$
 هزینه تا پایان سال : $3,500,000 \times 9 = 31,500,000$
 ماههای باقیمانده سال هزینه یکماه : $3,500,000$

نکته : اجاره و پیش پرداخت معمولاً در هزینه ها محاسبه می شود .

در تاریخ ۸۹/۶/۱ مبلغ ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت اجاره یکسال آینده از بانک پرداخت شد .
 مطلوبست اصلاحیه در پایان سال :

پیش پرداخت اجاره	
بستانکار	بدهکار
۱۷,۵۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰
	۱۲,۵۰۰,۰۰۰ (هزینه پیش پرداخت بابت سال بعد)

پیش پرداخت اجاره ۳۰,۰۰۰,۰۰۰
 بانک ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۶/۱

هزینه اجاره ۱۷,۵۰۰,۰۰۰
 پیش پرداخت اجاره ۱۷,۵۰۰,۰۰۰ } : ۱۲/۲۹

$30,000,000 \div 12 = 2,500,000 \times 7 = 17,500,000$

در تاریخ ۸۹/۵/۱۸ مبلغ ۲۴,۰۰۰,۰۰۰ بابت اجاره یکسال آینده از بانک پرداخت شد. مطلوبست ثبت اصلاحیه در پایان سال:

پیش پرداخت اجاره	
بستانکار	بدهکار
۱۴,۸۰۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰,۰۰۰
	۹,۲۰۰,۰۰۰ (هزینه پیش پرداخت بابت سال بعد)

پیش پرداخت اجاره ۲۴,۰۰۰,۰۰۰
بانک ۲۴,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۵/۱۸

هزینه اجاره ۱۴,۸۰۰,۰۰۰
پیش پرداخت اجاره ۱۴,۸۰۰,۰۰۰ } : ۱۱۲/۲۹

تعداد روزهای سال \rightarrow پیش پرداخت اجاره
 $24,000,000 \div 360 = 66667 \times 222 = 14,800,000$ هزینه پیش پرداخت تا پایان سال
 روزهای باقیمانده سال \rightarrow هزینه یکماه اجاره

ب) پیش دریافتها:

در بعضی از مواقع شرکت مبالغی را دریافت می کند ولی در قبال آن هیچگونه خدمات یا کالایی را ارائه و تحویل نداده است بنابراین در موقع عقد قرارداد کل مبلغ به حساب پیش دریافت بستانکار شده و در هنگام کار انجام شده پیش دریافت کاهش پیدا کرده و مبلغ آن در حساب درآمد افزایش پیدا می کند.

مثال: در تاریخ ۸۹/۵/۱ مبلغ ۸۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت پیش دریافت درآمد دریافت و به بانک پرداخت شده است. مطلوبست اصلاح سند فوق در پایان سال:

بانک ۸۴,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۵/۱
 پیش دریافت درآمد ۸۴,۰۰۰,۰۰۰ }
 پیش دریافت ۵۶,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۱۲/۲۹
 بانک ۵۶,۰۰۰,۰۰۰ }

ماههای سال \rightarrow پیش دریافت درآمد
 $84,000,000 \div 12 = 7,000,000 \times 8 = 56,000,000$ درآمد تا پایان سال
 ماههای باقیمانده سال \rightarrow پیش دریافت یکماه

مطلوبست اگر تاریخ عقد قرارداد ۸۹/۴/۲۵ و مبلغ دریافتی ۵۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد ثبت اصلاحیه در تاریخ ۱۱۲/۲۹ منعکس گردد.

بانک ۵۸,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۴/۲۵
 پیش دریافت ۵۸,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۲/۲۹
 پیش دریافت ۳۹,۴۷۲,۴۴۰ }
 درآمد ۳۹,۴۷۲,۴۴۰ }

درآمد تا پایان سال $58,000,000 \div 360 = 161,112 \times 245 = 39,472,440$
 روزهای باقیمانده سال \rightarrow پیش دریافت یکماه \rightarrow روزهای سال \rightarrow پیش دریافت

ج) اصلاح ملزومات :

نکته : ملزومات در صورتی هزینه شناخته می شوند که مصرف شوند در غیر اینصورت در سر فصل دارایی ها قرار می گیرند .

مثال : در تاریخ ۸۹/۱/۱۵ تنخواه گردان مبلغ ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال ملزومات تهیه نمود در صورتیکه در پایان سال ۴۰۰,۰۰۰ ریال ملزومات باقی مانده باشد ثبت اصلاحیه آن را در دفتر روزنامه و کل منعکس نمایید .

ملزومات	
بدهکار	بستانکار
۳,۰۰۰,۰۰۰	۲,۶۰۰,۰۰۰
۴۰۰,۰۰۰	
باقیمانده ملزومات آخر سال	

ملزومات ۳,۰۰۰,۰۰۰ }
تنخواه گردان ۳,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۱/۱۵

هزینه ۲,۶۰۰,۰۰۰ }
ملزومات ۲,۶۰۰,۰۰۰ } : ۱۱۲/۲۹

د) اصلاح بیعانه :

مثال : در تاریخ ۸۹/۱۱/۲۰ مبلغ ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال کالا سفارش داده شده است که خریدار ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال به عنوان پیش پرداخت از صندوق مؤسسه به فروشنده پرداخت نمود فروشنده در تاریخ ۸۹/۱۱/۲۷ کالاها را تحویل داده است و مبلغ باقی مانده را دریافت نمود .
مطلوبست ثبت رویدادهای مالی فوق :

خریدار }
پیش پرداخت کالا ۵,۰۰۰,۰۰۰ }
صندوق ۵,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۱/۲۰

فروشنده }
صندوق ۵,۰۰۰,۰۰۰ }
پیش دریافت کالا ۵,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۱/۲۰

خریدار }
خرید کالا ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ }
صندوق ۱,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۱/۲۷
پیش پرداخت ۵,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۱/۲۷

فروشنده }
صندوق ۱,۰۰۰,۰۰۰ }
پیش دریافت ۵,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۱/۲۷
فروش ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۱/۲۷

پیش دریافت کالا	
بدهکار	بستانکار
۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰
(۱۱/۲۷)	(۱۱/۲۰)

پیش پرداخت کالا	
بدهکار	بستانکار
۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰
(۱۱/۲۰)	(۱۱/۲۷)

+++++

استهلاک (أفت دارایی) :

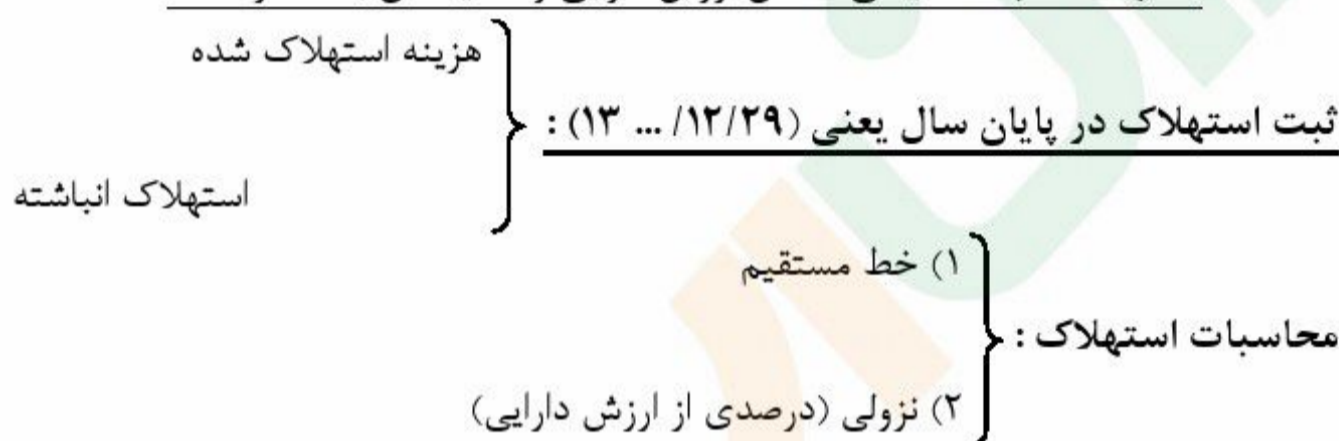
دارایی های ثابت به تدریج و با گذشت زمان کهنه ، فرسوده و غیر قابل استفاده می شوند و ارزش ریالی آنها به تدریج کاهش می یابد این کاهش ارزش دارایی برای مؤسسات یک نوع هزینه محسوب می شود که در پایان سال در کنار هزینه های عملیاتی قرار گرفته و از درآمدها کسر می گردد .

نکته ۱: محاسبه استهلاک همیشه در پایان دوره است . (۱۲/۲۹ / ۱۳...)

نکته ۲: أفت دارایی باید در دو قسمت تأثیرگذار باشد : (۱) درآمدها (۲) دارایی ها

نکته ۳: منبع محاسبه استهلاک کتاب **مجموع قوانین مالیاتی مستقیم** نوشته آقای غلامحسین دواینی می باشد .

نکته ۴: استهلاک انباشته یعنی کاهش ارزش دارایی و ماهیت آن بستانکار است:

(۱) خط مستقیم : یکی از ساده ترین روشهای استهلاک گیری که در اکثر مؤسسات تجاری از آن استفاده می شود :

هزینه استهلاک یکسال = عمر مفید ÷ (ارزش اسقاط - بهای تمام شده دارایی ثابت)

نکاتی مربوط به فرمول استهلاک :

(۱) قیمت خرید هزینه حمل و بارگیری ، نصب و راه اندازی و بطور کلی مبالغی که بابت دارایی ثابت از شرکت خارج می شوند به عنوان بهای تمام شده در فرمول در نظر می گیرند .

(۲) ارزش دارایی های ثابت در پایان عمر مفید دارایی ارزش قابل توجهی نیستند بنابراین برای محاسبه اینگونه دارایی ها نباید ارزش اسقاط را در نظر بگیریم مانند : اثاثیه ، ولی بعضی از دارایی ها در پایان عمر مفید دارای ارزش قابل توجهی هستند که به همین منظور مبلغی به حساب اداره دادگستری واریز شده تا کارشناسان این اداره ارزش حال حاضر و اسقاط دارایی را به صورت یک گزارش تهیه کرده تا توسط شرکت بایگانی شود .

(۳) عمر مفید در این فرمول بر اساس سال است .

(۴) اگر دارایی ثابت در روز دوم و به بعد خریداری شود ماه مربوط مشمول محاسبه استهلاک نمی شود .

(۵) بعضی از دارایی های ثابت استهلاک پذیرند ولی امکان دارد در یک سال از آنها استفاده نشود به همین منظور ۳۰ درصد مبلغ استفاده شده آنها هزینه در نظر گرفته می شود .

مثال :

در تاریخ ۸۹/۵/۵ تجهیزات به مبلغ ۹,۲۰۰,۰۰۰ ریال خریداری شد که تنخواه گردان ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت این تجهیزات هزینه حمل پرداخت نمود در صورتیکه عمر مفید این دارایی ۹ سال و ارزش اسقاط آن طبق کارشناسی ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال باشد. مطلوبست ثبت استهلاك در پایان دوره:

بهای تمام شده دارایی ثابت $۹,۲۰۰,۰۰۰ + ۱,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۰,۲۰۰,۰۰۰$

(عمر مفید) (ارزش اسقاط) (بهای تمام شده دارایی ثابت)

(هزینه استهلاك یکسال) $۱۰,۲۰۰,۰۰۰ - ۱,۲۰۰,۰۰۰ \div ۹ = ۱,۰۰۰,۰۰۰$

(هزینه استهلاك یکسال)

(هزینه استهلاك پایان دوره) $۱,۰۰۰,۰۰۰ \div ۱۲ \times ۷ = ۵۸۳/۳۱۰$

(ماههای استهلاك شده باقیمانده از سال) (ماههای سال)

هزینه استهلاك شده ۵۸۳/۳۱۰

استهلاك در پایان دوره (سال):

استهلاك انباشته ۵۸۳/۳۱۰

بهای تمام شده دارایی در تاریخ ۸۹/۴/۱۰، ۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال می باشد در صورتیکه ارزش اسقاط آن بعد از ۷ سال عمر مفید ۵۰۰,۰۰۰ ریال باشد مطلوبست هزینه استهلاك دارایی را در صورت استفاده شدن و استفاده نشدن از این دارایی را در پایان سال محاسبه کنید.

(ارزش اسقاط) (بهای تمام شده دارایی ثابت)

(هزینه استهلاك یکسال) $۸,۰۰۰,۰۰۰ - ۵۰۰,۰۰۰ \div ۷ = ۱,۰۰۷,۰۰۰$

(عمر مفید)

(هزینه استهلاك یکسال)

(هزینه استهلاك پایان دوره در صورت استفاده کردن) $۱,۰۰۷,۰۰۰ \div ۱۲ \times ۸ = ۷۱۳,۰۰۰$

(ماههای استهلاك شده باقیمانده از سال) (ماههای سال)

(هزینه استهلاك پایان دوره در صورت استفاده نکردن) $۷۱۳,۰۰۰ \times ٪۳۰ = ۲۱۴,۰۰۰$

(درصد استاندارد هزینه در صورت استفاده نکردن) (هزینه استهلاك پایان دوره در صورت استفاده کردن)

۲) نزولی (درصدی از ارزش دارایی): برای اینگونه دارایی ها در کتاب مجموعه قوانین نرخ تعیین شده که با توجه به این نرخ دارایی مربوطه مستهلك می شود.

مثال: در تاریخ ۸۹/۲/۸ یکدستگاه خودرو پراید به مبلغ ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری شد در صورتیکه نرخ استهلاك سالیانه وسایط نقلیه ۲۵٪ باشد مطلوبست محاسبه استهلاك در پایان دوره:

(درصد نرخ استهلاك سالیانه) (بهای تمام شده دارایی ثابت)

(هزینه استهلاك یکسال) $۸۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ٪۲۵ = ۲۰,۰۰۰,۰۰۰$

(هزینه استهلاك یکسال)

استهلاك پایان دوره (سال) $۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \div ۱۲ \times ۱۰ = ۱۶,۱۶۷,۰۰۰$

(باقیمانده از کل سال ماههای سال) (ماههای سال)

مثال :

- اطلاعات زیر مربوط به رویدادهای مالی اسفندماه شرکت بازرگانی پارسا می باشد :
- ۱۳۸۸/۱۲/۲ برگشت یکی از چکهای مشتری به مبلغ ۱۹,۰۰۰,۰۰۰ ریال .
- ۱۱۲/۳ فروش کالا به مبلغ ۴۲,۸۰۰,۰۰۰ ریال به شرکت فراز توسعه که ۲۲,۸۰۰,۰۰۰ ریال آن نقداً دریافت و به بانک مؤسسه واریز و بابت مابقی شرط (ن/۳۵-۲۰/۲) گذاشته شده است .
- ۱۱۲/۵ خرید کالا به مبلغ ۷۱,۳۰۰,۰۰۰ ریال از برادران کاشانی که ۴۱,۳۰۰,۰۰۰ ریال آن نقداً از بانک مؤسسه پرداخت شد و بابت مابقی چکی به سررسید ۲۰ روز بعد صادر گردید .
- ۱۱۲/۶ دریافت مبلغ ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال توسط یکی از بستانکاران (وجه مربوط از بانک پرداخت شده است) .
- ۱۱۲/۸ فروش کالا به مبلغ ۹۷,۷۰۰,۰۰۰ ریال با شرط (ن/۱۶-۴/۳) به شرکت رایانه گستر .
- ۱۱۲/۱۴ پرداخت حقوق و مزایا و عیدی کارکنان به مبلغ ۷۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال از بانک مؤسسه .
- ۱۱۲/۱۵ برداشت ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال توسط آقای زوار از بانک مؤسسه .
- ۱۱۲/۱۷ فروش ۵۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال کالا به صورت نقد و واریز آن به صندوق مؤسسه .
- ۱۱۲/۲۰ دریافت بدهی فراز توسعه در این تاریخ و واریز آن به بانک مؤسسه .
- ۱۱۲/۲۲ دریافت بدهی رایانه گستر در این تاریخ و واریز آن به صندوق مؤسسه .
- ۱۱۲/۲۳ یکی از چکهای شرکت به مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال از بانک مؤسسه پاس شد .
- ۱۱۲/۲۴ واریز مبلغ ۱۴۸,۹۰۰,۰۰۰ و ۱۲۰,۰۰۰ ریال به ترتیب از صندوق و توسط تنخواه به بانک مؤسسه .
- ۱۱۲/۲۵ چک صادره به برادران کاشانی از بانک مؤسسه پاس شد .
- ۱۱۲/۲۶ پرداخت ۸۰۰,۰۰۰ ریال توسط تنخواه بابت آگهی .

مابقی اطلاعات :

تمام ملزومات مصرف شده است .

اجاره نامه در تاریخ ۱۳۸۸/۶/۱ تنظیم شده است .

قرارداد بیمه در تاریخ ۱۳۸۸/۸/۱ تنظیم شده است .

درآمد حاصل از سود سپرده بانکی ۶۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال می باشد (معاف از مالیات) .

وسایط نقلیه در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۲۵ خریداری شده است و اثاثیه در تاریخ ۱۳۸۸/۱/۷ (نرخ وسایط ۲۵٪ و عمر مفید اثاثیه ۱۰ سال و بدون ارزش اسقاط) .

مطلوبست : مانده گیری حسابها در پایان دوره تهیه تراز آزمایشی اسفندماه تهیه صورت سود و زیان در سال ۸۸ تکمیل صورتحساب سرمایه بستن حسابهای موقت تهیه ترازنامه پایان سال و بستن حسابهای دائمی .

تراز آزمایشی شرکت بازرگانی پارسا در تاریخ ۱۳۸۸/۱۱/۳۰

عنوان	بدهکار	بستانکار
تنخواه	۹۲۰,۰۰۰	
بانک ملت	۶۷,۰۰۰,۰۰۰	
اسناد دریافتنی	۸۸,۶۰۰,۰۰۰	
پیش پرداخت بیمه	۶,۰۰۰,۰۰۰	
پیش پرداخت اجاره	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	
سپرده بانکی	۵۱۵,۰۰۰,۰۰۰	
ملزومات اداری	۲۹۰,۰۰۰	
اثاثیه اداری	۴۱,۱۰۰,۰۰۰	
وسایط نقلیه	۱۴۰,۵۶۰,۰۰۰	
خرید کالا	۳۱۰,۰۰۰,۰۰۰	
برگشت از فروش	۶,۲۴۰,۰۰۰	
موجودی کالای ابتدای دوره	۱۷,۰۰۰,۰۰۰	
هزینه حمل کالای خریداری شده	۴,۱۹۰,۰۰۰	
هزینه های اداری	۷۲,۱۰۰,۰۰۰	
هزینه های توزیع و فروش	۱۲,۲۰۰,۰۰۰	
هزینه های مالی	۶,۴۰۰,۰۰۰	
بستانکاران		۷۴,۰۰۰,۰۰۰
اسناد پرداختنی		۶۰,۰۰۰,۰۰۰

۳۷,۰۰۰,۰۰۰		پیش پرداخت درآمد
۵۲۱,۰۰۰,۰۰۰		فروش
۱۴,۰۰۰,۰۰۰		برگشت از خرید و تخفیفات
۶۴,۰۰۰,۰۰۰		تسهیلات دریافتی
۴۳۰,۰۰۰,۰۰۰		سرمایه آقای زوار
۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	جمع

شماره	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	۱۳۸۸/۱۲/۲	بدهکاران (ح.د)	۱۹,۰۰۰,۰۰۰	۱۹,۰۰۰,۰۰۰
		اسناد دریافتنی		
۲	۱۱۲/۳	بانک بدهکاران	۲۲,۸۰۰,۰۰۰ ۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۲,۸۰۰,۰۰۰
		فروش		
۳	۱۱۲/۵	خرید کالا	۷۱,۳۰۰,۰۰۰	۴۱,۳۰۰,۰۰۰ ۳۰,۰۰۰,۰۰۰
		بانک اسناد پرداختنی		
۴	۱۱۲/۶	بستانکاران (ح.پ)	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۴,۰۰۰,۰۰۰
		بانک		
۵	۱۱۲/۸	بدهکاران (ح.د)	۹۷,۷۰۰,۰۰۰	۹۷,۷۰۰,۰۰۰
		(ن/۱۶۱-۴/۳) فروش		
۶	۱۱۲/۱۴	حقوق	۷۸,۰۰۰,۰۰۰	۹۷,۰۰۰,۰۰۰
		بانک		
۷	۱۱۲/۱۵	برداشت	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰
		بانک		
۸	۱۱۲/۱۷	صندوق	۵۱,۲۰۰,۰۰۰	۵۱,۲۰۰,۰۰۰
		فروش		
۹	۱۱۲/۲۰	بانک (تخفیف نقدی فروش)	۱۹,۶۰۰,۰۰۰ ۴۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰,۰۰۰
		(ح.د) بدهکاران		
۱۰	۱۱۲/۲۲	صندوق	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰
		(ح.د) بدهکاران		
۱۱	۱۱۲/۲۳	اسناد پرداختنی	۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰,۰۰۰
		بانک		
۱۲	۱۱۲/۲۴	بانک	۱۴۹,۰۲۰,۰۰۰	۱۴۸,۹۰۰,۰۰۰ ۱۲۰,۰۰۰
		صندوق تنخواه		
۱۳	۱۱۲/۲۵	اسناد پرداختنی	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰
		بانک		
۱۴	۱۱۲/۲۶	آگهی	۸۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰
		تنخواه		

هزینه ملزومات ۲۹۰,۰۰۰
 ملزومات ۲۹۰,۰۰۰
 (۱۵) ملزومات:

پیش پرداخت اجاره ۱۲,۰۰۰,۰۰۰
 بانک ۱۲,۰۰۰,۰۰۰
 (۱۶) اجاره ۸۸/۱۶/۱:

$$۱۲,۰۰۰,۰۰۰ \div ۱۲ = ۱,۰۰۰,۰۰۰ \times ۷ = ۷,۰۰۰,۰۰۰$$

هزینه اجاره ۷,۰۰۰,۰۰۰
 پیش پرداخت اجاره ۷,۰۰۰,۰۰۰
 (۱۷) اجاره ۱۱۲/۲۹:

پیش پرداخت بیمه ۶,۰۰۰,۰۰۰
 بانک ۶,۰۰۰,۰۰۰
 (۱۷) بیمه ۸۸/۱۸/۱:

$$۶,۰۰۰,۰۰۰ \div ۱۲ = ۵,۰۰,۰۰۰ \times ۵ = ۲,۵۰۰,۰۰۰$$

هزینه بیمه ۲,۵۰۰,۰۰۰
 پیش پرداخت بیمه ۲,۵۰۰,۰۰۰
 (۱۷) بیمه ۱۱۲/۲۹:

سپرده ۶۲,۰۰۰,۰۰۰
 درآمد ۶۲,۰۰۰,۰۰۰
 (۱۸) سود سپرده بانکی:

$$۱۴۰,۵۶۰,۰۰۰ \times \%۲۵ = ۳۵,۱۴۰,۰۰۰ \div ۱۲ \times ۱۰ = ۲۹,۲۸۳,۰۰۰$$

هزینه استهلاک ۲۹,۲۸۳,۰۰۰
 استهلاک انباشته ۲۹,۲۸۳,۰۰۰
 (۱۹) استهلاک وسایط نقلیه:

$$۴۱,۱۰۰,۰۰۰ \div ۱۰ = ۴,۱۱۰,۰۰۰ \div ۱۲ \times ۱۱ = ۳,۷۶۷,۵۰۰$$

هزینه استهلاک ۳,۷۶۷,۵۰۰
 استهلاک انباشته ۳,۷۶۷,۵۰۰
 (۲۰) استهلاک اثاثیه:

بدهکاران	
بستانکار	بدهکار
	۱۹,۰۰۰,۰۰۰

اسناد دریافتنی	
بستانکار	بدهکار
۱۹,۰۰۰,۰۰۰	۸۸,۶۰۰,۰۰۰

خرید کالا	
بستانکار	بدهکار
	۷۱,۰۰۰,۰۰۰
	۳۱۰,۰۰۰,۰۰۰
	۳۸۱,۰۰۰,۰۰۰

بانک	
بستانکار	بدهکار
۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۲۲,۸۰۰,۰۰۰
۷۸,۰۰۰,۰۰۰	۱۹,۶۰۰,۰۰۰
۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۹,۰۲۰,۰۰۰
۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۷,۰۰۰,۰۰۰
۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۵,۱۲۰,۰۰۰
۴۱,۳۰۰,۰۰۰	

اسناد پرداختنی	
بستانکار	بدهکار
۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰,۰۰۰
۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰
۲۰,۰۰۰,۰۰۰	

فروش	
بستانکار	بدهکار
۴۲,۰۰۰,۰۰۰	
۹۷,۰۰۰,۰۰۰	
۵۱,۲۰۰,۰۰۰	
۵۲۱,۰۰۰,۰۰۰	
۷۱۲,۷۰۰,۰۰۰	

بستانکاران	
بستانکار	بدهکار
۷۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۴,۰۰۰,۰۰۰

برداشت	
بستانکار	بدهکار
	۵۰,۰۰۰,۰۰۰

درآمد	
بستانکار	بدهکار
۶۲,۰۰۰,۰۰۰	

سرمایه	
بستانکار	بدهکار
۴۳۰,۰۰۰,۰۰۰	

وسایط نقلیه	
بستانکار	بدهکار
	۱۴۰,۵۶۰,۰۰۰

پیش پرداخت بیمه	
بستانکار	بدهکار
۲,۵۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰
	۳,۵۰۰,۰۰۰

موجودی کالا	
بستانکار	بدهکار
	۱۷,۰۰۰,۰۰۰

اثاثیه	
بستانکار	بدهکار
	۴۱,۱۰۰,۰۰۰

هزینه حمل	
بستانکار	بدهکار
	۴,۱۹۰,۰۰۰

سپرده بانکی	
بستانکار	بدهکار
	۴۱۵,۴۰۰,۰۰۰
	۶۲,۰۰۰,۰۰۰
	۴۷۷,۴۰۰,۰۰۰

تسهیلات دریافتی	
بدهکار	بستانکار
	۶۴,۰۰۰,۰۰۰

برگشت از خرید	
بدهکار	بستانکار
	۱۴,۰۰۰,۰۰۰

استهلاک انباشته اثاثیه	
بدهکار	بستانکار
	۳,۷۶۷,۵۰۰

استهلاک انباشته وسایط نقلیه	
بدهکار	بستانکار
	۲۹,۲۸۳,۰۰۰

پیش دریافت درآمد	
بدهکار	بستانکار
	۳۷,۰۰۰,۰۰۰

پیش پرداخت اجاره	
بدهکار	بستانکار
۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۷,۰۰۰,۰۰۰
۵,۰۰۰,۰۰۰	

ت.ن. فروش	
بدهکار	بستانکار
۴۰۰,۰۰۰	

هزینه های عملیاتی	
بدهکار	بستانکار
۷۲,۱۰۰,۰۰۰	
۱۲,۲۰۰,۰۰۰	
۶,۴۰۰,۰۰۰	
۷۸,۰۰۰,۰۰۰	
۸۰۰,۰۰۰	
۲۹۰,۰۰۰	
۷,۰۰۰,۰۰۰	
۲,۵۰۰,۰۰۰	
۲۹,۲۸۳,۰۰۰	
۳,۷۶۷,۵۰۰	
۲۱۲,۳۴۰,۵۰۰	

برگشت از فروش	
بدهکار	بستانکار
	۶,۲۴۰,۰۰۰

- هزینه های عملیاتی :
- ۱- هزینه های اداری : اجاره ، قبوض ، تعمیرات و ...
 - ۲- بهره و کارمزد بانکی
 - ۳- هزینه توزیع و فروش : تمام هزینه های مربوط به فروش کالا مانند : آگهی ، تبلیغات ، سوخت ماشین آلات فروش و ...
 - ۴- سایر زینه ها : خیرات ، نذورات سوخت دارایی و ...
 - ۵- هزینه دستمزد ، اداری و مالی و تولیدی
 - ۶- هزینه استهلاک : استهلاک دارایی هایی ثابت

تراز آزمایشی شرکت بازرگانی پارسا در تاریخ ۸۹/۱۲/۲۹

عنوان	بدهکار	بستانکار
بانک	۵,۱۲۰,۰۰۰	
اسناد دریافتی	۶۹,۶۰۰,۰۰۰	
پیش پرداخت بیمه	۳,۵۰۰,۰۰۰	
پیش پرداخت اجاره	۵,۰۰۰,۰۰۰	
سپرده بانکی	۴۷۷,۴۰۰,۰۰۰	
اثاثیه	۴۱,۱۰۰,۰۰۰	
وسایط نقلیه	۱۴۰,۵۶۰,۰۰۰	
خرید کالا	۳۸۱,۳۰۰,۰۰۰	
برگشت از فروش	۶,۲۴۰,۰۰۰	
موجودی کالا	۱۷,۰۰۰,۰۰۰	
هزینه حمل کالا	۴,۱۹۰,۰۰۰	
هزینه های عملیاتی	۲۱۲,۲۴۰,۵۰۰	
برداشت	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	
بدهکاران	۱۹,۰۰۰,۰۰۰	
تخفیف نقدی فروش (ت.ن.ف)	۴۰۰,۰۰۰	
بستانکاران		۶,۰۰۰,۰۰۰
اسناد پرداختی		۲۰,۰۰۰,۰۰۰
پیش دریافت درآمد		۳۷,۰۰۰,۰۰۰
فروش		۷۱۲,۷۰۰,۰۰۰
برگشت از خرید		۱۴,۰۰۰,۰۰۰
تسهیلات دریافتی		۶۴,۰۰۰,۰۰۰
سرمایه		۴۳۰,۰۰۰,۰۰۰
درآمد		۶۲,۰۰۰,۰۰۰
استهلاک انباشته اثاثیه		۳,۷۶۷,۵۰۰
استهلاک انباشته وسایط نقلیه		۲۹,۲۸۳,۰۰۰
جمع	۱,۴۳۲,۷۵۰,۵۰۰	۱,۴۳۲,۷۵۰,۵۰۰

در پایان سال حسابدار باید سه گزارش را تکمیل نماید: (۱) صورت سود و زیان
(۲) صورت حساب سرمایه
(۳) بستن حسابها

۱: صورت سود و زیان: با مقابله قرار دادن درآمدها و هزینه های دوره، سود و زیان فعالیت مشخص می گردد.

۷۶,۰۶۰,۰۰۰	←	فروش خالص	} فرمول:
- ۳۸۸,۴۹۰,۰۰۰	←	(.....)	بهای تمام شده کالا فروخته شده	
۳۱۷,۵۷۰,۰۰۰	←	سود ناویژه یا ناخالص	
- ۲۱۲,۳۴۰,۵۰۰	←	(.....)	هزینه های عملیاتی	
۱۰۵,۲۲۹,۵۰۰	←	سود قبل از کسر مالیات	
- ۲۶,۳۰۷,۳۷۵	←	(.....)	مالیات ۲۵٪	
+ ۷۸,۹۲۲,۱۲۵	←	سود پس از کسر مالیات	
+ ۶۲,۰۰۰,۰۰۰	←	درآمد معاف از مالیات	
۱۴۰,۹۲۲,۱۲۵	←	سود قابل تقسیم	

فروش خالص = (هزینه حمل کالای فروخته شده + تخفیف نقدی فروش + برگشت از فروش) - فروش

$$\text{فروش خالص} = ۷۰۶,۰۶۰,۰۰۰ = (۶,۲۴۰,۰۰۰ + ۴۰۰,۰۰۰ + \dots) - ۷۱۲,۷۰۰,۰۰۰$$

خرید طی دوره = (تخفیف نقدی خرید + برگشت از خرید) - هزینه حمل کالای خریداری شده + خرید

$$\text{خرید طی دوره} = ۳۷۱,۴۹۰,۰۰۰ = (۱۴,۰۰۰,۰۰۰ + \dots) - ۴,۱۹۰,۰۰۰ + ۳۸۱,۳۰۰,۰۰۰$$

بهای تمام شده کالای آماده برای فروش = خرید طی دوره + موجودی کالای ابتدای دوره

$$\text{بهای تمام شده کالای آماده برای فروش} = ۳۸۸,۴۹۰,۰۰۰ = ۳۷۱,۴۹۰,۰۰۰ + ۱۷,۰۰۰,۰۰۰$$

بهای تمام شده کالای فروخته شده = موجودی پایان دوره - بهای کالای آماده برای فروش

$$\text{بهای تمام شده کالای فروخته شده} = ۳۸۸,۴۹۰,۰۰۰ - ۰ = ۳۸۸,۴۹۰,۰۰۰$$

۲: صورت حساب سرمایه : این صورت حساب گردش سرمایه را از ابتدای دوره تا پایان دوره نشان می دهد .

۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰	←	سرمایه ابتدای دوره	}	فرمول :
+	←	سرمایه گذاری مجدد		
۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰	←	سرمایه در گردش		
+ ۱۴,۹۲۲,۱۲۵	←	سود قابل تقسیم		
-	←	(.....)	زیان ویژه		
۵۷۰,۹۲۲,۱۲۵	←	سرمایه پس از کسر و اضافه شدن سود و زیان		
- ۵۰,۰۰۰,۰۰۰	←	(.....)	برداشت		
۵۲۰,۹۲۲,۱۲۵	←	سرمایه پایان دوره		

ترازنامه رسمی :

الف - این ترازنامه همان معادله حسابداری می باشد که به صورت طبقه بندی شده و یا بر اساس کاهش نقدینگی تکمیل شده است .

ب - در این ترازنامه هیچگونه حساب موقتی وجود ندارد به خاطر اینکه مبالغ موقت در سرمایه ادغام شده اند .

ج - دارایی هایی که مستهلک پذیر هستند به ارزش دفتری باید در ترازنامه منعکس شوند .
 نکته : ارزش دفتری همان کسر استهلاک انباشته دارایی از مانده دارایی قبل از محاسبه استهلاک آن دارایی می باشد یا به عبارت دیگر :

$$\text{ارزش دفتری} = \text{ارزش استهلاک انباشته دارایی} - \text{ارزش دارایی قبل از محاسبه استهلاک آن دارایی}$$

$$\text{ارزش دفتری اثاثیه در مثال بالا} = ۳۷,۳۳۲,۵۰۰ - ۳,۷۶۷,۵۰۰ = ۴۱,۱۰۰,۰۰۰$$

دارایی ها	بدهی ها و سرمایه
دارایی های جاری :	بدهی های جاری :
(۱) نقد و بانک ۵,۱۲۰,۰۰۰	(۱) حسابهای پرداختی (بستانکاران) ۶,۰۰۰,۰۰۰
(۲) پیش پرداخت بیمه ۳,۵۰۰,۰۰۰	(۲) اسناد پرداختی ۲۰,۰۰۰,۰۰۰
(۳) پیش پرداخت اجاره ۵,۰۰۰,۰۰۰	(۳) پیش دریافت درآمد ۳۷,۰۰۰,۰۰۰
(۴) سپرده بانکی ۴۷۷,۴۰۰,۰۰۰	(۴) حقوق پرداختی ۰
(۵) حساب دریافتی (بدهکاران) ۱۹,۰۰۰,۰۰۰	(۵) ذخیره مالیات بر درآمد ۲۶,۳۰۷,۳۷۵
(۶) اسناد دریافتی ۶۹,۶۰۰,۰۰۰	جمع بدهی ها جاری ۱۴۳,۳۰۷,۳۷۵
جمع دارایی های جاری : ۵۷۹,۶۲۰,۰۰۰	بدهی های بلند مدت :
دارایی های ثابت :	(۱) تسهیلات پرداختی ۶۴,۰۰۰,۰۰۰
(۱) زمین ۰	(۲) اسناد پرداختی بلند مدت ۰
(۲) ارزش دفتری اثاثیه ۳۷,۳۳۲,۵۰۰	جمع بدهی های بلند مدت ۶۴,۰۰۰,۰۰۰
(۳) ارزش دفتری وسایط نقلیه ۱۱۱,۲۷۷,۰۰۰	سرمایه به نقل از صورت سرمایه ۵۲۰,۹۲۲,۱۲۵
(۴) ارزش دفتری تجهیزات ۰	
جمع دارایی های ثابت ۱۴۸,۶۰۹,۵۰۰	
دارایی های نامشهود :	
(۱) حق انشعاب آب ۰	
(۲) حق انشعاب برق ۰	
(۳) حق انشعاب گاز ۰	
(۴) حق انشعاب تلفن ۰	
جمع دارایی های نامشهود ۰	
جمع کل دارایی ها ۷۲۸,۲۲۹,۵۰۰	جمع کل بدهی ها و سرمایه ۷۲۸,۲۲۹,۵۰۰

۳: بستن حسابها: در پایان سال تمامی حسابها صفر (۰) می شود (حسابهای موقت مربوط به همان دوره هستند ولی حسابهای دائم در دوره بعد افتتاح می گردند .

(الف) بستن حسابهای موقت: $\left. \begin{array}{l} (۱) \text{ بستن موجودی انبار} \\ (۲) \text{ بستن حساب هزینه ها و درآمدها} \\ (۳) \text{ بستن حساب برداشت} \end{array} \right\}$
 بستن حسابها:
 (ب) بستن حسابهای دائم:

الف) بستن حسابهای موقت:

(۱) بستن موجودی های انبار: در پایان دوره برای بستن حسابهای موقت یا موجودی های انبار باید مانده های عناوین را به صورت معکوس در سند حسابداری منعکس نماییم در بعضی از مواقع باید از یک عنوان واسطه برای تراز نمودن سند استفاده نماییم که به آن سود و زیان سال جاری می گویند

ماهیت بدهکار = موجودی ابتدای دوره
 ماهیت بستانکار = موجودی پایان دوره
 : تفصیل بدهکار و بستانکار بودن

پایان دوره - (تخفیف نقدی خرید + برگشت از خرید) - (هزینه حمل کالا + خرید) + موجودی ابتدای دوره کالای فروخته شده بهای تمام شده

سود و زیان سال جاری ۱۷,۰۰۰,۰۰۰
 موجودی ابتدای دوره ۱۷,۰۰۰,۰۰۰
 : ۱۲/۲۹

مواد مصرف شده (بهای تمام شده کالا فروخته شده)		مواد مصرف شده (بهای تمام شده کالا فروخته شده)	
بستانکار	بدهکار	بستانکار	بدهکار
برگشت از خرید	خرید	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۳۸۱,۳۰۰,۰۰۰
تخفیف پایان دوره	هزینه حمل کالا	.	۴,۱۹۰,۰۰۰
موجودی پایان دوره	موجودی ابتدای دوره	۳۸۸,۴۹۰,۰۰۰	۱۷,۰۰۰,۰۰۰
جمع بستانکار	جمع بدهکار	۴۰۲,۴۹۰,۰۰۰	۴۰۲,۴۹۰,۰۰۰

بابت ثبت بستن حساب موجودی انبار در ابتدای دوره

ماهیت بدهکار = موجودی ابتدای دوره = ۱۷,۰۰۰,۰۰۰
 ماهیت بستانکار = موجودی پایان دوره = ۱۷,۰۰۰,۰۰۰
 : تفصیل بدهکار و بستانکار بودن

ماهیت: بستانکار: فروش

فروش ۷۱۲,۷۰۰,۰۰۰

برگشت از خرید و تخفیف ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ برگشت از فروش

جمع بدهکار ۷۲۶,۷۰۰,۰۰۰ ماهیت : بدهکار : ت . ن . فروش
برگشت از فروش ۶,۲۴۰,۰۰۰ هزینه حمل کالا فروخته شده
تخفیف نقدی فروش ۴,۰۰۰,۰۰۰ خرید

خرید : ۱۱۲/۲۹ ۳۸۱,۳۰۰,۰۰۰ برگشت از خرید

هزینه حمل کالا خریداری شده ۴,۱۹۰,۰۰۰ ماهیت : بستانکار : ت . ن . خرید

هزینه عملیاتی ۲۱۲,۳۴۰,۰۰۰ هزینه حمل کالای خریداری شده

جمع بستانکار ۶۰۴,۴۰۷,۵۰۰ ماهیت : بدهکار : هزینه عملیاتی

(سود و زیان سال جاری) ۱۲۲,۲۲۹,۵۰۰

۲) بستن حساب هزینه ها و درآمد : (اختلاف دو طرف بستانکار و بدهکار را به وسیله مبلغی که از جمع کل بستانکار یا جمع کردن (عنوان سود و زیان سال جاری) این اختلاف به دست می آید به حساب سود و زیان سال جاری برای یکسان کردن دو طرف استفاده می نمایند).

سود و زیان سال جاری = جمع بدهکار - جمع بستانکار

(۶۰۴,۴۰۷,۵۰۰ - ۷۲۶,۷۰۰,۰۰۰ = ۱۲۲,۲۲۹,۵۰۰)

نکته مهم: برای بستن حسابها باید حسابها را معکوس نمود یعنی مبلغ بدهکار به جای بستانکار و مبلغ بستانکار به جای بدهکار قرار می گیرد قرار می گیرد تا حسابهای صفر شود و در بعضی مواقع اگر مبلغ حساب یکی از طرفین کمتر از طرف دیگر شد در این صورت آن را از طرف مقابل کسر نموده و مبلغ باقی مانده را به حساب سود و زیان سال جاری در سمت طرفی که کمتر است قرار داده تا با مبلغ باقی مانده آن طرف جمع شده تا تراز صفر شود.

سود و زیان سال جاری ۱۰۵,۲۲۹,۵۰۰ }
درآمد ۶۲,۰۰۰,۰۰۰ : ۱۱۲/۲۹

سود و زیان سال جاری	
بستانکار	بدهکار
درآمد	هزینه
سود	زیان

ذخیره مالیات بر درآمد ۲۶,۳۰۷,۳۷۵
سرمایه (سود قابل تقسیم) ۱۴۰,۹۲۲,۱۲۵

درآمد حاصل از سپرده گذاری	
بستانکار	بدهکار
۶۲,۰۰۰,۰۰۰	۶۲,۰۰۰,۰۰۰
.	.

۶۰۴,۴۰۷,۵۰۰ - ۷۲۶,۷۰۰,۰۰۰ = ۱۲۲,۲۲۹,۵۰۰
۱۲۲,۲۲۹,۵۰۰ - ۱۷,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۰۵,۲۲۹,۵۰۰

سود و زیان سال جاری	
بستانکار	بدهکار
۱۲۲,۲۲۹,۵۰۰	۱۷,۰۰۰,۰۰۰
سود و زیان سال جاری حاصل از اختلاف جمع مبلغ دو طرف بدهکار و بستانکار (خریدار و فروشنده)	سود و زیان سال جاری حاصل از معکوس کردن حساب موجودی ابتدای دوره
۱۰۵,۲۲۹,۵۰۰	
سود و زیان سال جاری قبل از کسر مالیات	
۱۰۵,۲۲۹,۵۰۰	۱۰۵,۲۲۹,۵۰۰
.	.

سود قبل از کسر مالیات ۱۰۵,۲۲۹,۵۰۰
ذخیره مالیات بر درآمد ۲۶,۳۰۷,۳۷۵
۲۸

بابت بستن حساب هزینه ها و درآمد

+

درآمد حاصل از سپرده گذاری	
بستانکار	بدهکار
۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰
.	.

۳) بستن حساب برداشت :
 سرمایه ۵,۰۰۰,۰۰۰ }
 برداشت ۵,۰۰۰,۰۰۰ } : ۱۱۲/۲۹

بابت بستن حساب برداشت

ب) بستن حساب های دائم :

برای بستن این حسابها باید ترازنامه رسمی را در یک سند به صورت معکوس منعکس نماییم .

ترازنامه	
بستانکار	بدهکار
بدهی و سرمایه	دارایی ها
۷۲۸,۲۲۹,۵۰۰	۷۲۸,۲۲۹,۵۰۰
.	.

بدهی ها و سرمایه }

 ۷۲۸,۲۲۹,۵۰۰ }

 } : ۱۱۲/۲۹

تمام دارایی ها ۷۲۸,۲۲۹,۵۰۰

بابت بستن حسابهای دائم

افتتاح حسابهای دائم در سال بعد :

شماره سند	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۰	یک روز قبل از فعالیت جدید	تمام دارایی ها
		دهی و سرمایه
۱	روز بعد شروع فعالیت جدید

روشهای انبارگردانی: **Fifo**: اولین صادره از اولین وارده به انبار
Lifo: اولین صادره از آخرین وارده به انبار
میانگین: میانگین خرید یک کالا در طی دوره = $\frac{\text{قیمت تمام موجودیها}}{\text{تعداد موجودی}}$

مثال: اطلاعات زیر مربوط به شرکت بازرگانی برز مهر می باشد:
 ۱: موجودی کالای ابتدای دوره ۲۱۰ عدد هر کدام ۱۶,۰۰۰ ریال.
 ۲: در پایان دوره ۱۰۰ کالا باقی مانده است.
 ۳: فروش خالص ریال و هزینه های عملیاتی ریال می باشد.
 مطلوبست: در صورتیکه فاکتور خریدهای طی دوره برای این کالا به صورت زیر باشد سود و زیان مؤسسه را با سه روش انبارگردانی محاسبه نمایید.

روش **Fifo**: در این روش سود به حداکثر خود می رسد به همین منظور کمتر شرکتی از این روش استفاده می کند در این روش اگر کالایی در انبار باقی مانده باشد (در پایان دوره) از فاکتور خریدهای آخر است به خاطر اینکه کالاهای مورد استفاده آنها فاسد شدنی می باشد.

	فروش خالص
۱۶۵,۰۰۰,۰۰۰	
— ۵۵,۷۵۳,۳۰۰	بهای تمام شده کالای فروخته شده
۱۰۹,۲۴۶,۷۰۰	سود ناویژه
— ۳۴,۰۰۰,۰۰۰	هزینه های عملیاتی
۷۵,۲۴۶,۷۰۰	سود ویژه قبل از کسر مالیات

بهای تمام شده کالای پایان دوره $Fifo: 100 \times 17,000 = 1,700,000$
 بهای تمام شده کالای آماده برای فروش = (خرید طی دوره + موجودی کالای آماده)
 بهای تمام شده کالای آماده برای فروش $(3,360,000 + 54,093,300) = 57,453,300$
 بهای تمام شده کالای فروخته شده = پایان دوره - بهای تمام شده کالای آماده برای فروش
 بهای تمام شده کالای فروخته شده $57,453,300 - 1,700,000 = 55,753,300$
 موجودی ابتدای دوره $16,000 \times 210 = 3,360,000$
 پایان دوره ۱۰۰ عدد کالا باقیمانده
 فروش خالص ۱۶۵,۰۰۰,۰۰۰
 هزینه های عملیاتی ۳۴,۰۰۰,۰۰۰

تاریخ خرید	تعداد	مبلغ جزء	جمع فاکتور
۱۳۸۹/۲/۲	۱۶۰	۱۶,۲۰۰	۲,۵۹۲,۰۰۰
..... /۴/۵	۲۹۰	۱۶,۲۸۰	۴,۷۲۱,۳۰۰
..... /۵/۱۰	۴۰۰	۱۶,۳۵۰	۶,۵۴۰,۰۰۰
..... /۷/۱۲	۶۰۰	۱۶,۴۰۰	۹,۸۴۰,۰۰۰
..... /۱۱/۲۰	۱۰۰۰	۱۶,۸۰۰	۱۶,۸۰۰,۰۰۰
..... /۱۲/۱۵	۸۰۰	۱۷,۰۰۰	۱۳,۶۰۰,۰۰۰
	۳,۲۵۰		۵۴,۰۹۳,۳۰۰
			خرید طی دوره

ب) روش **Lifo**: در این روش سود به حداقل خود می رسد به خاطر همین اداره دارایی این روش را برای محاسبه مبالغ ریالی مورد قبول نمی داند در این روش کالاهایی که در پایان دوره باقی ماده اند از موجودی ها یا خریدهای اولند .

فروش خالص	۱۶۵,۰۰۰,۰۰۰
بهای تمام شده کالای فروخته شده	(۵۵,۸۵۳,۳۰۰)
سود ناویژه	۱۰۹,۱۴۶,۷۰۰
هزینه های عملیاتی	(۳۴,۰۰۰,۰۰۰)
سود ویژه قبل از کسر مالیات	۷۵,۱۴۶,۷۰۰

پایان دوره $Lifo = ۱۰۰ \times ۱۶,۰۰۰ = ۱۶,۶۰۰,۰۰۰$

بهای تمام شده کالای آماده برای فروش = خرید طی دوره + موجودی ابتدای دوره

بهای تمام شده کالای آماده برای فروش $۳,۳۶۰,۰۰۰ + ۵۴,۰۹۳,۳۰۰ = ۵۷,۴۵۳,۳۰۰$

بهای تمام شده کالای فروخته شده = پایان دوره - بهای تمام شده کالای آماده برای فروش

بهای تمام شده کالای فروخته شده $۵۷,۴۵۳,۳۰۰ - ۱,۶۰۰,۰۰۰ = ۵۵,۸۵۳,۳۰۰$

ج) روش میانگین: در این روش بهای تمام شده کالای آماده بر تعداد کالاهای دوره تقسیم شده تا

قیمت خرید یک کالا به صورت میانگین به دست آید .

۱۶۵,۰۰۰,۰۰۰	فروش خالص
- (۵۵,۷۹۲,۸۰۰)	بهای تمام شده کالای فروخته شده
<hr/>	
۱۰۹,۲۰۷,۲۰۰	سود ناویژه
- (۳۴,۰۰۰,۰۰۰)	هزینه های عملیاتی
<hr/>	
۷۵,۲۰۷,۲۰۰	سود ویژه قبل از کسر مالیات

موجودی کالای کل دوره $۳,۲۵۰ + ۲۱۰ = ۳,۴۶۰$

میانگین خرید کالا در طول روز $۱۶,۶۰۵ = \frac{۵۷,۴۵۳,۳۰۰}{۳۴۶۰}$: میانگین

پایان دوره $۱۶,۶۰۵ \times ۱۰۰ = ۱,۶۶۰,۵۰۰$

بهای تمام شده کالای آماده برای فروش = خرید طی دوره + موجودی ابتدای دوره

بهای تمام شده کالای آماده برای فروش $۵۷,۴۵۳,۳۰۰ = ۵۴,۰۹۳,۳۰۰ + ۳,۳۶۰,۰۰۰$

بهای تمام شده کالای فروخته شده = پایان دوره - بهای تمام شده کالای آماده برای فروش

بهای تمام شده کالای فروخته شده $۵۵,۷۹۲,۸۰۰ = ۵۷,۴۵۳,۳۰۰ - ۱,۶۶۰,۵۰۰$

سود ویژه

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{محاسبه سود ویژه به روش } \mathbf{Fifo} = ۷۵,۲۴۶,۷۰۰ \\ \text{محاسبه سود ویژه به روش میانگین} = ۷۵,۲۰۷,۲۰۰ \\ \text{محاسبه سود ویژه به روش } \mathbf{Lifo} = ۷۵,۱۴۶,۷۰۰ \end{array} \right.$$

نرم افزارها

(نرم افزار رافع ۶)

۱- ایجاد دفتر مالی :

الف) دابل کلیک روی نام ایجاد شده در صورت تغییر نام
ب) درج دفتر مالی در صورت نبودن یا نداشتن دفتر مالی

۲- ایجاد سال مالی :

الف) دابل کلیک روی سال مالی ایجاد شده در صورت تغییر سال مالی
ب) درج سال مالی در صورت نبودن یا نداشتن سال مالی

۳- ایجاد انبار :

الف) مدیریت اطلاعات / معرفی و تنظیم انبارهای شرکت / تصحیح انبار (در صورت ایجاد انبار پیشین)
ب) مدیریت اطلاعات / معرفی و تنظیم انبارهای شرکت / ایجاد انبار (در صورت عدم ایجاد نام انبار)

۴- معرفی گروه کالاها :

مدیریت اطلاعات / معرفی و تنظیم کالاهای انبار جاری / تنظیم گروههای کالا / دابل کلیک روی نام
گروه کالای درج شده / درج کالا / انتخاب کالا برای انبار جاری / درج کالا .

۵- مانده حسابها :

مدیریت اطلاعات / قسمت حسابهای جاری / درج حساب بانکی / درج کد تفضیلی / دابل کلیک روی
شعبه بانک .

۶- صندوق :

مدیریت اطلاعات / تنظیم موجودی اول دوره صندوق / دابل کلیک روی نام صندوق

۷- ثبت چک پرداختی اول دوره :

چک و بانک / چکهای پرداختی اول دوره .

۸- ثبت چک دریافتی اول دوره :

چک و بانک / چکهای دریافتی اول دوره .

۹- تنخواه گردان :

حسابداری / سند افتتاحیه (ابتدای دوره) / ایجاد یا ویرایش سند ...

۱۰- مانده مطالبات :

بدهکاران / دابل کلیک روی نام بدهکاران .

۱۱- خرید :

فروش و انبار / برگه رسید خرید / تاریخ صدور / فروشنده / تغییر شماره برگه (F4) / تنظیم گروههای
کالا / F2 (مالیات و عوارض ارزش افزوده) / طریقه تسویه / ثبت و انتقال .

۱۲- واریز نقدی :

چک و بانک / ثبت واریزهای نقدی / ثبت برگه / ثبت برگه و انتقال به دفاتر .

۱۳- چک پرداختی :

چک و بانک / چکهای صادره (پرداختنی) / ثبت برگه / ثبت برگه و انتقال به دفاتر .
۱۴- فروش :

فروش و انبار / برگه فروش / تاریخ صدور / خریدار / تغییر شماره برگه (F4) / تنظیم گروههای کالا /
 F2 (مالیات و عوارض ارزش افزوده) / طریقه تسویه / ثبت و انتقال .

۱۵- خواباندن چک به حساب :

چک و بانک / خواباندن چک .

۱۶- مغایرت گیری :

چک و بانک / چکهای صادره (پرداختنی) انتخاب چک / اعلام وصول .

۱۷- هزینه کسر کارمزد بانکی :

حسابداری / اسناد / اسناد موقت / صدور سند ساده / هزینه ها / هزینه های بانکی / بانکها .

نکته ۱:

چنانچه سهامداران خواستند سهم خود را بدانند سرمایه اول دوره را نوشته در پایان سند مبالغ دو طرف تراز بدهکار و بستانکار را از هم کم کرده و مقدار آن را بابت جاری شرکاء (سهامداران) بین سهامداران با توجه به سهم و ارزش آن تقسیم می کنیم به این طریق که سهم هر سهامدار را به صورت درصد در مبلغ مابه التفاوت دو طرف بدهکار و بستانکار ضرب کرده و عدد حاصل همان سهم هر سهامدار از سرمایه یا سود شرکت می باشد و برای تراز کردن سند این مبالغ را به نام هر سهامدار (به اصطلاح سر فصل حسابداری جاری شرکاء) به همان سمتی که مبلغ کمتری دارد اضافه می کنیم تا تراز برابر شود .

نکته ۲:

فقط موجودی که بعداً قابل فروش باشد در انبار ثبت می گردد و دیگر موارد که مصرفی هستند مانند : پیش پرداخت اجاره و رهن و خرید وسایط نقلیه و ملزومات و قبوض آب و برق و ... و اثاثیه فاکتور انبار لارم ندارند فقط چک صادره (پرداختنی) در چک بابت هرچه بود حتماً نوشته شود طی فاکتوری که از خریدار گرفته شده نیز نوشته شود اما فاکتور صادر نمی گردد .

(نرم افزار رافع ۷)

۱- ایجاد دفتر مالی (ثبت شرکت)

۲- ایجاد سال مالی (ثبت سال مالی)

۳- ویرایش مشخصات :

پرونده/ ویرایش مشخصات شرکت و ...

۴- ثبت مشتریان (بدهکاران ، بستانکاران) و تنخواه گردان و سهامداران و بازاریابان :

فهرست/ اشخاص/ (مشتریان ، تنخواه گردان ، سهامداران و بازاریابان)/ انتخاب هر کدام از سرفصلهای اشخاص/ کلیک راست/ جدید .

۵- ثبت بانکها و مانده های ابتدای دوره هایشان :

چک و بانک/ فهرست کلیه حسابهای بانکی/ کلیک راست/ جدید .

۶- ثبت چکهای پرداختنی ابتدای دوره :

چک و بانک/ اطلاعات پایه/ ثبت چک ابتدای دوره شرکت/ ثبت و خروج .

۷- ثبت چکهای دریافتنی ابتدای دوره :

چک و بانک/ اطلاعات پایه/ ثبت چک ابتدای دوره اشخاص/ ثبت و خروج .

۸- صندوق :

حسابداری/ اطلاعات پایه/ صندوق ها/ کلیک راست/ جدید/ عنوان صندوق : دفتر مرکزی/

شرح : صندوق ریالی/ تنظیم سرفصل/ مبلغ اول دوره حساب صندوق/ ثبت اطلاعات .

۹- انبار :

انبار/ اطلاعات پایه/ انبارها/ کلیک راست/ جدید/ ثبت اطلاعات .

۱۰- گروه کالا :

انبار/ اطلاعات پایه/ گروه کالا/ سمت راست: گروه اصلی/ کلیک راست/ جدید/ ثبت اطلاعات/

سمت چپ: گروه فرعی/ کلیک راست/ جدید/ ثبت اطلاعات .

مثال :

گروه مواد غذایی :

رب

روغن

برنج

۱۱- لیست کردن کالاها با واحد شمارش :

انبار/ اطلاعات پایه/ کالا/ نام ویژه انبار همان نام کالا می باشد باید حتماً نوشته شود/ ثبت و خروج .

۱۲- نرخ کالا :

انبار/ اطلاعات پایه/ کالاهای انبار/ کلیک راست/ ثبت کالای انبار/ ثبت و خروج .

۱۳- سند افتتاحیه :

حسابداری/ فهرست اسناد حسابداری/ سربرگ اول/ کلیک راست روی سند افتتاحیه/ ثبت اتوماتیک

سند شماره ۱/ سربرگ اسناد موقت/ دابل کلیک روی نام سند افتتاحیه/ اصلاح تاریخ سند افتتاحیه/

ویرایش سرمایه/ حذف حسابهای انتظامی/ سربرگ آمار/ محاسبه سهم جاری شرکاء با استفاده از

اختلاف دو طرف بدهکار و بستانکار .

۱۴- جاری شرکاء :

سربرگ درج ردیف/ انتخاب آیکن انتخاب سرفصل/ کلیک راست/ سرفصل کل/ جدید/ گروه سرفصل/ سرمایه و حقوق صاحبان سهام/ کد سرفصل دلخواه و شرح: جاری شرکاء/ ماهیت حساب هم بدهکار هم بستانکار/ ثبت و خروج/ کلیک راست روی سرفصل معین/ سرفصل معین/ جدید/ شرح: سهامداران/ نوع تفضیلی: سهامدار/ دابل کلیک روی نام هر یک از سهامداران/ انتخاب آیکن انتخاب سرفصل از سربرگ براساس شرح سرفصلها/ سربرگ سرمایه و حقوق سهامداران/ جاری شرکاء/ سهامداران/ دابل کلیک روی نام سهامدار/ شرح آرتیکل: سرمایه ابتدای دوره/ شرح تکمیلی: سند افتتاحیه/ در قسمت پایین میزان سهام هر یک از سهامداران با توجه به اختلاف دو طرف بدهکار و بستانکار که حاصل ضرب درصد سهام در این اختلاف می باشد نوشته شده/ قبول/ سربرگ آمار/ تراز مساوی است.

۱۵- خرید:

خرید و فروش/ برگه خرید/ ثبت و خروج.

۱۶- واریز نقدی:

ثبت سند دلخواه/ ثبت و خروج.

۱۷- خرید ملزومات و وسایط نقلیه و اثاثیه:

قبض پرداخت/ ثبت و خروج.

۱۸- فروش:

خرید و فروش/ فروش/ ثبت و خروج.

۱۹- خواباندن چک به حساب شرکت:

چک و بانک/ فهرست چک اشخاص/ کلیک راست/ خواباندن چک به حساب بانکی شرکت.

۲۰- مغایرت گیری:

چکهای پرداختنی: چک و بانک/ انجام کلیه عملیات بانکی/ سربرگ درج ردیف/ سربرگ کنترل چک شرکت/ انتخاب چک/ دابل کلیک روی عنوان چک/ ثبت و خروج.

چکهای دریافتنی: چک و بانک/ انجام کلیه عملیات بانکی/ سربرگ درج ردیف/ سربرگ کنترل چک اشخاص/ انتخاب چک/ دابل کلیک روی عنوان چک/ ثبت و خروج.

هزینه های بانکی (کارمزد بانکی): چک و بانک/ انجام کلیه عملیات بانکی/ سربرگ درج ردیف/ سربرگ عملیات بانکی/ هزینه بانکی/ ثبت و خروج.